

Rechten niet te vroeg verkopen

Van de handel in emissierechten

Bram Hanemaaijer: "In de meeste gevallen zullen telers hun rechten keihard nodig hebben voor een verantwoorde bedrijfsvoering."

Op 1 januari 2008 trad het nieuwe Europese systeem voor toewijzing van en handel in CO₂-emissierechten in werking. Het aantal tuinbouwbedrijven dat onder het stelsel valt steeg toen van twee naar 65. Er is veel gedaan om het systeem werkbaar te krijgen voor de sector. Het PT en LTO Glaskracht Nederland werken inmiddels aan een vergelijkbaar systeem voor kleinere bedrijven, dat in 2010 van kracht moet worden. Bram Hanemaaijer (Agro Adviesburo/OVTO) en Gert-Jan Brueren (LTO Noord Glaskracht) geven tekst en uitleg.

TEKST: JAN VAN STAALDUINEN

BEELD: ERIC VAN HOUTEN

Als uitvloeisel van het Kyotoverdrag zijn Europese bedrijven die een aanzienlijke emissie van broeikasgassen (lees: CO₂) veroorzaken, sinds 1 januari 2005 verplicht om emissierechten aan te vragen. Op basis van hun emissie in referentiejaren krijgen deze bedrijven rechten toebedeeld, die zij bij eventuele over- of onderschrijding kunnen bij- of verkopen.

In Nederland is het beleid vastgelegd in het Nationaal Toewijzingsplan Broeikasgas-emissierechten 2005-2007 en 2008-2012, in de volksmond afgekort tot NAP I en NAP II. Naast chemiereuzen, energiecentrales en hoogovens prijken tuinbouwbedrijven op de lijst van verplichte deelnemers. Onder NAP I waren dat er slechts twee, voor NAP II

kwamen uiteindelijk 65 bedrijven in aanmerking. Daarnaast heeft Nederland nog een eigen emissiehandelssysteem voor NO_x opgezet.

Dreigende chaos voorkomen

Door schaalvergroting, de sterke groei in WKK-vermogen en verlaging van de emissieplafonds was in de aanloop naar NAP II snel duidelijk dat de glastuinbouw met stip zou stijgen. Ook was duidelijk dat veel bedrijven als gevolg van recente schaalvergroting of investeringen, bijvoorbeeld in WKK's voor belichting, te weinig rechten toebedeeld zouden krijgen en dat het ontwerpsysteem tot grote administratieve lastenverzwaring zou leiden.

"Niet meedoen is illegaal, dus moest er veel gebeuren om chaos te voorkomen", vat Bram Hanemaaijer samen. "Gelukkig waren we het daarover niet alleen binnen de OVTO eens, maar konden we samen met het PT en LTO Glaskracht naar de overheid stappen. Onze inzet was een rechtvaardige toewijzing van emissierechten en een zo eenvoudig mogelijk, werkbaar systeem voor de ondernemers."

Overleg met overheden

Het overleg met VROM en de Nederlandse Emissieautoriteit (NEa), LNV en Senter Novem kwam begin 2006 op gang en was volgens Hanemaaijer open en opbouwend. "Over en weer zijn misverstanden uit de weg

referentie-
jarenNAP I en
NAP II— eenvoudig
systeem

zullen telers niet rijk worden

Breed draagvlak voor tuinbouwstelsel

Het PT en LTO Glaskracht Nederland werken aan een CO₂-stelsel voor tuinbouwbedrijven die (nog) niet onder het EU-stelsel vallen. Volgens Gert-Jan Brueren van LTO Glaskracht zijn daar verschillende argumenten voor. "Nu al moeten 65 bedrijven deelnemen aan het European Trading System (ETS). Dit aantal blijft stijgen."

Hij vervolgt: "Door nu al te anticiperen op de toekomstige aansluiting op het EU-stelsel, maken we de overgang voor middelgrote bedrijven wat makkelijker. Bovendien willen we niet dat milieumaatregelen zoals de CO₂-emissiehandel het gelijke speelveld tussen ondernemers verstoort. Daarnaast draagt het bij aan de continuïteit van gunstige regelgeving, zoals verlaagde energiebelasting op aardgas en voorkomen we hiermee dat we aanvullende, strengere of minder passende regels van de Nederlandse overheid krijgen."

Daarnaast biedt het kansen om een eventueel overschot aan rechten binnen het sectorquotum te verkopen. De opbrengst komt uiteraard te goede van de bedrijven die goed hebben gepresteerd. Individuele prestaties - zowel goede als slechte - vormen een belangrijke pijler van het tuinbouwstelsel.

Invoeren op 1 januari 2010

Op hoofdlijnen hebben het PT en LTO Glaskracht al een akkoord bereikt met de overheid. Hoe het stelsel er precies gaat uitzien, moet in de loop van 2008 duidelijk worden. Sommige aspecten zullen afwijken van het EU-stelsel, waarmee het uiteraard wel gelijkis heeft.

"We willen op 1 januari 2010 starten", zegt Brueren. "Dat betekent dat dan al het huiswerk, inclusief voorlichting aan de bedrijven, gedaan moet zijn. Er is nog veel werk te verzetten, maar het lijkt me haalbaar. We streven naar een werkbaar stelsel dat goed aansluit op de sector, een beperkte administratieve last met zich meebrengt en de ondernemers bij goede prestaties ook iets kan opleveren. Daarin worden we bijgestaan door een klankbordgroep van telers."

Tijdens zeven discussiebijeenkomsten in het afgelopen jaar bleek het draagvlak voor een eigen stelsel zeer groot te zijn. We vatten dit niet op als een vrijbrief, want de ondernemers hebben wel randvoorwaarden gesteld rond de administratieve lasten, REB en aansluiting op het ETS. Het geeft ons wel een goede steun in de rug."

geruimd en standpunten verduidelijkt. We voorzagen Senter Novem van nieuwe rekenmodellen en bezochten tuinbouwbedrijven met medewerkers van de NEa." Door deze werkwijze is meer begrip ontstaan voor de organisatie van tuinbouwbedrijven, waar de ondernemer of bedrijfsleider altijd meerdere petten draagt. Een raffinaderij trekt voor elke vraag een andere specialist uit de kast, in de tuinbouw kan dat niet. "Vandaar onze behoefte aan administratieve eenvoud", vervolgt de OVTO-voorman. "Door het vruchtbare overleg en wederzijdse vertrouwen hebben we toch het een en ander uit het vuur kunnen slepen. De aanmelding en verplichte administratie zijn vereenvoudigd en er is een goede opt-out regeling gekomen voor bedrijven met een beperkte NO_x-uitstoot. Daardoor vallen er nu maar weinig bedrijven onder het zware NO_x-regime. Tenslotte hebben we een lans kunnen breken voor bedrijven die in 2006 zijn uitgebreid, dus buiten de referentieperiode 2001 - 2005. In overleg zijn ook daaraan emissierechten toegekend."

Standaardplannen monitoring

De tuinbouwadviseur noemt zowel de uiteindelijke toewijzing van emissierechten als de drie standaardplannen voor moni-

toring bevredigend. Welk plan een teler moet volgen, hangt af van het geïnstalleerde thermische vermogen en de uitstoot daarvan.

In eerste instantie mogen installaties die omgerekend kleiner zijn dan 3 MWth, zoals WKK's tot 1.200 kWe of ketels kleiner dan 2,5 miljoen kcal, buiten beschouwing blijven. Komt het opgetelde vermogen van de overige installaties boven de drempel van 20 MWth, dan is het bedrijf vergunningplichtig. De eventueel aanwezige kleine installaties moeten dan alsnog bij het totale vermogen worden opgeteld.

NO_x-regime

Wie onder het NO_x-regime valt, moet voldoen aan de prestatienorm voor NO_x-emissie. Deze daalt geleidelijk van 62 gram per GJ in 2006 naar 40 gram per GJ in 2010. Hanemaaijer benadrukt dat de eisen van gemeenten ten aanzien van de NO_x-uitstoot nog strenger kunnen zijn. Daarnaast wil ook VROM een aanscherping van de prestatienorm voor 2010.

Het monitoren van de NO_x-uitstoot in gram per GJ gebeurt op basis van steekproefsgewijze metingen door geaccrediteerde bedrijven, zoals Kiwa, Gastec en Gasunie. Dit is het kostbaarste en administratief

meest complexe onderdeel. Alleen bij een gasuurcapaciteit kleiner dan 3.400 m³ kan het bedrijf een opt-out aanvragen voor NO_x-monitoring.

Rechten kopen of verkopen

Vergunde emissierechten zijn te verhandelen volgens het European Trading System (ETS). "Op basis van vraag en aanbod zullen de prijzen fluctueren", zegt de tuinbouwadviseur. "Elke ton CO₂ komt overeen met 560 m³ aardgas. Wie emissierechten moet bijkopen en tien euro per ton betaalt, ziet zijn gasprijs met 2 cent stijgen. Bij 40 euro per ton is dat ongeveer 8 cent."

In principe moeten bedrijven in de EU rechten bijkopen die vallen onder de EU Allowance, waartoe ook de Nederlandse emissierechten behoren. Maximaal 10% van de bijgekochte rechten mogen rechten zijn uit het CER-stelsel van de Verenigde Naties. Deze zijn afkomstig van partijen buiten de EU. De prijs hiervan ligt meestal lager. Er wordt al levendig in gehandeld door beursmakelaars en energiebedrijven.

Niet rijk rekenen

De tuinbouwadviseur constateert dat de glastuinbouw al veel heeft gedaan om het energieverbruik terug te dringen en dat de sector op grond daarvan een bescheiden quotum is toegewezen.

"Met het verkopen van emissierechten is geld te verdienen, maar in de meeste gevallen zullen telers hun rechten keihard nodig hebben voor een verantwoorde bedrijfsvoering. Wie nog wat besparingslagen kan maken, creëert daarmee wellicht een overschot. Het blijft echter verstandig om rechten niet te vroeg te verkopen. Achteraf toch moeten bijkopen kan duurder zijn."

Dankzij goed samenspel tussen tuinbouw- en overheidsorganisaties is er een werkbaar systeem gerealiseerd voor de 65 bedrijven die onder het Europese emissiestelsel voor 2008-2012 vallen. Voor kleinere bedrijven werken het PT en LTO Glaskracht Nederland in samenwerking met ondernemers en de Nederlandse overheid aan een eigen emissiestelsel, dat op 1 januari 2010 van kracht moet worden.

SAMENVATTING

reken-
modellen

admini-
stratieve
eenvoud

referentie-
periode

European
Trading
System

rechten
bijkopen

bescheiden
quotum